

Mwanamke Anatamani Kazi Njema

Jim Reiher, Melbourne · Tafsiri ya Kijerumani: Hans-Jörg Ronsdorf · Aprili 2021 · imerekebishwa Oktoba 2026

1 Timotheo 3:1

Neno hili ni hakika: Mtu akitamani huduma ya mwangalizi, anatamani kazi njema. (Elberfelder CSV – tafsiri ya Biblia ya Kijerumani)

Inasemwa – na hili ni neno la kweli –: “Mtu akijitahidi kupata nafasi ya uongozi katika kanisa, anatafuta kazi kubwa na yenye heshima.” (Neue Genfer Übersetzung – tafsiri ya Biblia ya Kijerumani)

Neno hili ni la kuaminika: Mtu akitaka kazi ya askofu, basi anatamani kazi njema. (Zürcher Bibel – tafsiri ya Biblia ya Kijerumani)

Je, mmewahi kujiuliza jinsi mgawanyo wa sura katika Biblia ulivyotokea? Haukuwemo katika maandiko ya asili. Uliongezwa tu katika karne ya 13. Ulipokuwa sehemu ya maandiko, ulichangia kubadilisha jinsi tunavyoisoma na kuifafanua Biblia. Kwani, mara nyingi tunajifunza Biblia ndani ya sura au sura kwa sura. Tunaanza mwanzoni mwa sura na kuacha mwishoni mwake. Baadhi ya maamuzi kuhusu mahali sura mpya inapoanzia yameonekana kuwa ya ajabu kabisa, hata yasiyo sahihi. Kwa mfano, Wakolosai 4:1 kwa kweli ingepaswa kuwa sehemu ya sura ya 3. Makosa mengine yanayowezezekana si dhahiri sana, lakini yanapaswa kuzingatiwa.

Wazee wa Kanisa: Hali Maalum ya 1 Timotheo 3:1

Wengi wanauona mstari wa 3:1 hasa kama mwanzo wa kimantiki wa sehemu iliyobaki ya sura ya 3, ambayo ina mjadala mrefu kuhusu wazee na mashemasi. Lakini mimi naona kwamba kwa kweli ni hitimisho la sura ya 2 kuliko utangulizi wa sura ya 3. Jambo hili lina maana kwa wanawake kanisani, kwa sababu lingemaanisha kwamba mstari wa 1 unawatia moyo wanaume na wanawake pia kuwa wazee/wangalizi. ***Ikiwa unahitimisha sura ya 2, tunaona kwamba Paulo anazitegemeza jinsia zote mbili kumtumikia Mungu katika nafasi za uongozi, ilimradi wamezoezwa na kukomaa katika imani. Ndiyo, kwa muda aliwawekea wanawake katika kanisa la Efeso mipaka fulani, lakini hataki hilo lionekane kuwa lengo lake halisi. Badala yake anaongeza kwa ujumla kwamba ni jambo jema wanaume na wanawake pia wanapotamani kuwa wazee.***

Tatizo la Uongozi Usiokomaa katika Sura ya 2

Ili kuelewa kwa nini napendekeza hivi, tunapaswa pia kuzingatia kile kinachokuja mara moja kabla ya 3:1: sura ya 2:8-15. Sehemu hii yenye mabishano mara nyingi hutumiwa kukandamiza huduma na uongozi wa wanawake kanisani. Kwa mapokeo, sura ya 2:8-15 imefafanuliwa kwa namna ambayo wanawake wanazuiliwa kushiriki katika uongozi na huduma ya kanisa. Lakini huo ni ufafanuzi wenye kasoro. ***Angalau tunaweza kusema kwamba kuna njia nyingine zilizo halali vilevile (hata bora zaidi) za kuelewa sehemu hii.*** Tofauti kuu kati ya tafsiri hizi ni kama tunaiona sehemu hii kama aina ya amri ya ulimwengu wote kwa nyakati zote, kwa kila Mkristo katika kila utamaduni na kila taifa duniani, au kama inashughulikia tatizo la wakati ule huko Efeso mwishoni mwa karne ya kwanza BK. Kwa maneno mengine: Je, ni kama “Mpende Mungu na umpende jirani yako”, au ni zaidi kama “Watendeeni

watumwa wenu vizuri – nanyi watumwa, fanyeni kazi kwa bidii kwa ajili ya mabwana zenu” (taz. 6:1-2)?

1 Timotheo 2:8-15 inahusu wanawake fulani matajiri kanisani – huenda wanawake walioongoka hivi karibuni kutoka katika jamii ya Efeso – waliotaka kuwa viongozi kanisani kabla hawajafundishwa ipasavyo au kukomaa katika imani mpya.¹ Walitaka kuwa wazee wanaoweza kufundisha na kuwa na mamlaka kanisani (2:12). Paulo anaweka wazi kabisa: anataka wanawake wafundishwe ipasavyo (2:11). ***Inavutia kwamba mstari huu una kauli ya amri pekee katika sehemu hii: “Na ajifunze.” Yaani mstari wa 11 ndio ulio karibu zaidi na amri kutoka kwa Paulo: anasisitiza kwamba wanawake wafundishwe.*** Ni kilele katika fikra na maandishi yake. ***Kwa kweli huu ndio ufunguo wa aya hii: Paulo anataka washiriki wote wa makanisa wafundishwe imani ipasavyo. Si wanaume tu, bali wanaume na wanawake pia. Wakishafundishwa ipasavyo na kukomaa, ndipo nafasi za kufundisha na za uongozi zitawafaa wanawake na wanaume vilevile.***

Neno lingine ambalo Paulo analitumia mara mbili katika sehemu hii (1 Timotheo 2:8-15) ili kuwahutubia wanawake hasa, ni neno ambalo katika mistari ya 9 na 15 mara nyingi hutafsiriwa “adabu/kiasi”² (ningesema: limetafsiriwa vibaya; Elberfelder CSV inataja katika tanbihi “au busara, au akili timamu”). Neno hili kwa kweli linamaanisha “mwenye akili iliyo wazi, aliyekomaa na mwenye busara katika kufikiri; asiyechanganyikiwa katika fikra”. Wakati mwingine linaweza kuunganishwa na sifa nyingine za kimaadili, lakini kulifanya limaanishe sifa moja tu ya kimaadili kungeliondolea maana yake ya msingi. Paulo anataka wanawake kanisani wawe na fikra zilizo wazi na wawe na busara (katika mstari wa 9 kuhusu kiasi na uchaguzi wa mavazi; katika mstari wa 15 kuhusu kukomaa na kudumu katika imani), kabla hawajashika nafasi za uongozi kanisani.

Itakuwaje ikiwa 1 Timotheo 3:1 Liliwaelekea Wanawake Hawa?

Kisha tunafika kwenye sura ya 3 mstari wa 1. Inasema nini hasa? Basi, jambo moja hakika halisemi: “Ni jambo jema ikiwa wanaume peke yao watatamani kuwa wazee.” Hapana. Lingeweza kuwahusu wanaume peke yao. Lakini vilevile lingeweza kuwahusu wanawake peke yao. ***Au – na hili linawezekana sana – linawahusu wanaume na wanawake pia.*** NIV (New International Version) imetafsiri vizuri zaidi hapa: “Hili ni neno la kuaminika: ‘Yeyote anayetamani kuwa mwangalizi anatamani kazi adhimu.’” ***(Vivyo hivyo tafsiri za Kijerumani zenye “Mtu akitaka ...” – “mtu” anaweza kumaanisha wanaume na wanawake pia.)***

Baadhi ya tafsiri zimeingiza neno la Kiingereza “man” (mwanamume) katika 3:1 kwa sababu ya 3:2-14 (wazee wanaume, mashemasi wanaume, mashemasi wanawake au wake za mashemasi, mashemasi wanaume). ***Kwa sababu ya uamuzi huo, Wakristo wengi wamefikia hitimisho kwamba huenda kukawa na hoja ya kuwa na mashemasi wanawake, lakini hakuna nafasi ya wazee wanawake.*** Hilo linaweza kuonekana la busara kwa mtazamo wa kwanza, lakini ni hoja yenye kasoro. Katika mstari wa 1 neno la Kiyunani la “wanaume” au “mwanamume” halitumiki. Wala neno linalojitegemea la “yeye (mwanamume)”. Lakini linatumika neno la Kiyunani ***tis*** (“mtu”). Neno hilo hilo linatumika kwa wanaume na kwa wanawake. Vivyo hivyo, neno la “yeye anatamani” ni shina la kitenzi “kutamani” lenye kiishio kilichoongezwa kinachomaanisha “yeye” – mwanamume, mwanamke au kitu. Muktaadha lazima uamue kitenzi hiki kinamhusu nani.

Tukiuweka 1 Timotheo 3:1 kama hitimisho la 2:8-15, mstari huu unakuwa ishara yenye nguvu inayothibitisha uongozi wa wanawake kanisani. Kwa kuwa maneno yanayotumika, kama ilivyotajwa,

yanaweza kuwahusu wanaume au wanawake, 3:1 unaweza kumaanisha kwa urahisi: “Mwanamke akiwa na hamu ya kuwa mwangalizi, basi ni jambo jema analolitamani.” ***Hii inamaanisha kwamba Paulo huenda alikuwa akisema kitu kama: “Licha ya msisitizo wangu kwamba wanawake wanapaswa kufundishwa au kujifunza, na kwamba hawawezi kufundisha wala kuwa na mamlaka mpaka wawe wamekomaa na wenye uwezo – ni jambo jema kwa mwanamke kutamani kuwa mzee wa kanisa.”***

Wanawake katika Sehemu Iliyobaki ya Sura ya 3

Katika sura ya 3:2-7 inafuata habari ya wazee; ***Paulo anawafikiria wanaume walio wengi, ambao ndio waliounda kundi hilo wakati ule.*** Dhana yangu kwamba mstari wa 1 ni hitimisho la maandiko yaliyotangulia, na kwamba mstari wa 2 kweli unaanzisha wazo jipya kwa Paulo, inaungwa mkono na maneno ya kwanza ya mstari wa 2 katika Kiyunani: “ni lazima” (au “inafaa”). Yanaweza kutafsiriwa “basi”, “sasa basi”, “kwa hiyo” au “kwa sababu hiyo”. Bila shaka mstari wa 2 umeunganishwa kifika na yaliyotangulia, lakini unachukua mwelekeo mpya. Paulo amemaliza kuzungumza juu ya kuwafundisha wanawake kwa ajili ya huduma na kutowaruhusu kutumia mamlaka mpaka wafundishwe ipasavyo na kukomaa katika imani, na anahitimisha kwa kumkumbusha kila mtu kwamba si tamaa mbaya kutumaini kuwa mzee wa kanisa. Kisha anatulia na kuzungumzia mambo mengine yaliyohusika wakati huo. “Haya ... sasa basi, kuhusu wazee wetu wa sasa ...” Sehemu hii inayofuata (3:2-7) inahusu wazee waliopo kanisani au watakaowekwa hivi karibuni.

Hakika ni busara kuelewa 3:2-7 kuwa inawahusu jinsia zote mbili, ikiwa tunaweza kulielewa vizuri neno kwamba wazee wanapaswa kuwa “mume wa mke mmoja” au “mwaminifu kwa mke wake” (kama wengine wanavyotafsiri). Huenda Paulo anatumia hapa “ujumla wa kijinsia”. Ikiwa wazee wengi wakati huo walikuwa wanaume, basi inaweza kuwa njia ya kusema: “Kuwa mwaminifu kwa mwenzi wako mmoja.” Nakumbuka miaka ya 1990, nilipokuwa nikifundisha katika chuo cha Biblia huko Melbourne: walimu wote isipokuwa mmoja walikuwa wanaume, na yule mwanamke mmoja alifanya kazi kwa muda wa nusu. Tulipokuwa na shughuli maalum za kijamii, ilikuwa kawaida kwa barua iliyotumwa kwa wafanyakazi wote kuwa na maneno haya: “Na waleteni wake zenu.” Si tu yule mwanamke mmoja aliyeachwa nje kwa maneno hayo; hata mwalimu pekee ambaye hakuwa ameo alijiona amesahauliwa. Ninatetemeka ninapokumbuka aina hiyo ya ujumla wa kijinsia. Ingawa sijisikii vizuri nalo: halikumaanisha kwamba tulikuwa na walimu wanaume walioo tu. Na jambo moja zaidi kuhusu kauli hii (“mume wa mke mmoja”): tukitumia njia hiyo ya ufafanuzi kwa ukali, basi hata amri “usimtamani mke wa jirani yako” inawahusu wanaume peke yao, na haina la kuwaambia wanawake.

Kufikiri Upya kuhusu 1 Timotheo 2-3

Kwa hiyo, badala ya migawanyo ya 1 Timotheo 2:8-3:14 tunayoiona mara nyingi:

- Wanawake na wanaume kanisani (2:8-15)
- Wazee wanaume (3:1-7)
- Mashemasi wanaume (3:8-10)
- Mashemasi wanawake (au wake za mashemasi) (3:11)
- Tena mashemasi wanaume (3:12-14)

tunapaswa kuelewa mtiririko wa mawazo wa waraka huu hivi:

- Wanawake na wanaume kanisani (2:8-3:1)
- Hali ya sasa: viongozi wa wakati huo wanahutubiwa kwa lugha ya kijinsia ya kawaida (3:2-7)
- Mashemasi wanaume (3:8-10)
- Mashemasi wanawake (3:11)
- Mashemasi wanaume (3:12-14)

Vyovyote mtakavyofafanua 3:2-7, msisitizo wa makala hii ulikuwa kuuonyesha wazi mstari wa 3:1. Ukionekana kama hitimisho la 2:8-15, unawakumbusha wanawake: mwanamke akitaka kuwa mzee wa kanisa, ni jambo jema. ***Hata kama mna maoni tofauti, mstari huu hauegemei jinsia yoyote: mtu yeyote, awe mwanamume au mwanamke, akitamani uongozi wa kanisa, basi ni jambo jema!*** Hata mkiuacha mwanzoni mwa sura ya 3, unawahusu jinsia zote mbili – na hapo unaonyesha kwamba hata sehemu yote inayofuata inawajumuisha jinsia zote mbili. Kuuona 1 Timotheo 3:1 kama mwaliko kwa wanaume na wanawake kutamani kazi za uongozi kanisani ni sifa yenye kutia moyo sana katika mafundisho ya mtume Paulo.

Wanawake wameumizwa sana na tafsiri za mafundisho ya Paulo katika sehemu hii ya Biblia. Lakini ningependekeza kwamba kwa ufahamu huu mbadala wa sehemu hii tunaweza kupatana na Paulo katika jambo hili. Hakuwa mbaguzi wa kijinsia (chauvinist) kama baadhi walivyomwonyesha. Alikuwa mtu aliyekuwa tayari kuwaacha wanawake na wanaume pia kuhudumu kanisani.

This article first appeared in the Spring 2021 issue of CBE International's Mutuality magazine (www.cbeinternational.org)

Tafsiri ya Kijerumani: Hans-Jörg Ronsdorf, kwa ruhusa ya fadhili ya Jim Reiher, 20 Aprili 2021

Tanbihi

1. Kwa maelezo ya kina kuhusu mtazamo mbadala juu ya sehemu hii, taz. Jim Reiher, *Women: Leadership & the Church* (Melbourne: Acorn Press, 2006), 85–93. Taz. pia Judy L. Brown, *Women Ministers According to Scripture* (Kearney: Morris Publishing, 1996), 279–312, na Rebecca Merrill Groothuis, *Good News for Women: A Biblical Picture of Gender Equality* (Grand Rapids: Baker Books, 1997), 209–229.
2. Walter Bauer anatoa maana ya kwanza na iliyo wazi zaidi ya neno hili kuwa “busara, kufikiri kwa akili, afya ya akili”. Anatoa maana ya pili ya “uamuzi mzuri, kiasi na kujitawala”. Gerhard Kittel naye anaeleza: maana hii ya pili inapohusika, daima kuna fikra timamu zinazofanya kazi. Muundo unaotumika katika 1 Timotheo 2:9, 15 unatumika mahali pengine pamoja tu katika Agano Jipya: Matendo ya Mitume 26:25. Huko daima hutafsiriwa “kufikiri kwa uwazi” au “kwa busara”. Taz. William F. Arndt, F. Wilbur Gingrich, Frederick W. Danker, Walter Bauer na William Arndt, *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*. 2nd ed. (Chicago: University of Chicago Press, 1979), 802; G. W. Bromiley na Geoffrey William Bromiley, *Theological Dictionary of the New Testament*, ed. Gerhard Kittel na Gerhard Friedrich (Grand Rapids: Eerdmans, 1964), 1097-1104.